

Okvirna metodologija procjene potražnje za visokoškolskim znanjima i vještinama u gospodarstvu Bosne i Hercegovine po entitetima

Cilj dijela komponente 2 projekta E4E je stvoriti podloge za planiranje visokog obrazovanja prema potrebama gospodarstva. U fokusu je 5 obrazovnih područja visokog obrazovanja i to: poljoprivreda, drvena industrija i idnustrija namjestaja , IT industrija, turizam, metalo - preradivacka industrija. (obrazovno Da bi mogli razumjeti potražnju poslodavaca za kvalifikacijama iz ovih područja potrebno je analizirati sve ekonomske sektore gospodarstva koji zapošljavaju osobe sa navedenim kvalifikacijama.

Način kako to možemo postići je da analiziramo skupine zanimanja u kojima se takve kvalifikacije koriste i potom identificiramo sve ekonomske sekore koji zapošljavaju ta zanimanja. Na primjer, šumarski inženjeri će raditi u ekonomskom sektoru Šumarstvo, Javnom sektoru, Obrazovanju, Istraživanju, Turizmu, itd. Ukupna potražnja za šumarskim inženjerima je, dakle, znatno širja od samog ekonomskog sektora Šumarstvo i samo tako možemo kvantificirati u kojoj će mjeri te kvalifikacije biti tražene.

U analitičkom smislu to znači da moramo odabrati podatke koji imaju mogućnost prikazivanja zanimanja po ekonomskim sektorima, a to je u B&H Anketa o radnoj snazi čije rezultate objedinjuje Agencija za statistiku B&H.

Kako bi dobili povjesnu perspektivu upotrebe odabranih zanimanja/kvalifikacija koristiti ćemo rezultate Anketa o radnoj snazi iz nekoliko različitih godina i to na način da jedno razdoblje promatranja čine nekoliko godišnjih anketa (na razini mikrobaza podataka). Razlog tome je da povećamo kvalitetu podataka na razini skupine zanimanja koja koriste odabrane kvalifikacije.

Budući da se u B&H obrazovna politika vodi na razini kantona, važno je omogućiti i izračun potražnje za odabranim kvalifikacijama na razini kantona ali i na razinama entiteta. U tom smislu bi izradili mehanizam za računanje kantonalne potražnje na način da bi temeljem njihove gospodarske strukture i dinamike njenog razvoja procijenili udjeli ključnih zanimanja po sektorima (iz nacionalnih podataka) a temeljem toga izveli i potražnju za kvalifikacijama u visokom obrazovanju.

Potražnja na kantonalnom nivou usporediti će se s obrazovnom ponudom kako bi se ustvrdili viškovi ili manjkovi odabranih kvalifikacija. Dobiveni rezultati mogli bi se koristiti kao preporuke za upisnu politiku u visokoškolske ustanove ali i kao podloga za informiranje u procesu profesionalne orijentacije u srednjim školama i na fakultetima.

Pripremila:

Sanja Crnković-Pozaić